

здобувач має певну теоретичну базу, крім того, на занятті є можливість повтору матеріалу опанованого на початкових курсах. Вивчаючи дисципліну «Клінічна біохімія» базові знання постійно оновлюються, оскільки наука стрімко розвивається та вимагає постійного відслідковування за новою інформацією і спонукає до активного саморозвитку.

З огляду на вищезазначене, в 2014–2015 н.р. на кафедрі хімії та біохімії запроваджено викладання «Клінічної біохімії» для студентів 3–4 курсу спеціальності «Лабораторна діагностика» (згодом спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування»).

Також, досвід викладачів переконав в тому, що клінічну біохімію можна запровадити і для студентів біологічного профілю. Так, з 2022 р. дисципліну «Основи клінічної біохімії» було введено як обов'язкову дисципліну в освітній програмі другого (магістерського) рівня спеціальності 091 «Біологія та біохімія».

ДИДАКТИКА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Яковлева Лариса Василівна,
докторка фармацевтичних наук, професорка,
професорка кафедри загальної фармації,
Навчально-науковий медичний інститут
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9961-4664>

Грубник Ігор Михайлович,
кандидат фармацевтичних наук, професор,
завідувач кафедри загальної фармації,
Навчально-науковий медичний інститут
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2665-9885>

Дидактика як наука бере свій початок з видатного твору великого чеського педагога Я. А. Коменського (1592–1670) «Велика дидактика» [1], який першим виокремив педагогіку як відносно самостійну галузь теоретичного знання з чітким розумінням предмета дослідження. Ян Коменський визначив дидактику, як теорію навчання [1]. В статті 2021 р. доктора педагогічних наук, С. Алексєєвої наводиться два сучасних визначення дидактики, які чітко базуються на

формулюванні Яна Коменського.

Так, перше визначення належить А. Хуторському та звучить так: «Дидактика – це педагогічна теорія навчання, що дає наукове обґрунтування його цілей, змісту, методів, організаційних форм.». Друге визначення, сформульоване М. Фіцулою, трактує поняття дидактики як «галузь педагогіки, що розробляє теорію освіти, навчання і виховання» [2].

Протягом чотирьох століть не змінилися визначення та суть дидактики, але, її зміст і форми змінюються відповідно до історичного часу та соціокультурних умов. Розвиток суспільства на кожному історичному етапі потребує обґрунтування нових цілей, змісту, методів, організаційних форм та визначення закономірностей теорії освіти.

В останнє десятиліття розвиток дидактики в Україні характеризується такими проблемами, як зміст навчання (стандарти освіти), цілі навчання (структура і класифікація цілей), розробка технологій навчання, системи контролю й оцінювання результатів навчання студентів і слухачів (Болонська система), використання диференційованого та модульного навчання, розробка та впровадження технологій особистісно орієнтованого навчання.

Сучасними методами та формами навчання є його інформатизація. Це характеризується великими можливостями широкого доступу до відкритих електронних ресурсів за різними напрямками освіти. С. Алексеева вважає, що в умовах «нової дидактики» викладач із носія та розповсюджувача знань перетворюється в консультанта, партнера та координатора навчального процесу, а пошукувач вищої освіти стає більш самостійним в пошуку та освоєнні знань [2].

Однією з форм навчання, яка все більше поширюється в світі та в Україні є дистанційна форма навчання. В педагогічній літературі ця форма навчання має декілька назв: «е-дидактика», «електронна педагогіка», «електронне навчання», «комп'ютерна система навчання», «дистанційне навчання» тощо [3].

Для подальшого розвитку дидактики дистанційного навчання необхідно вирішити наступні завдання:

- Розробити теоретичні основи проектування медіа-компонентів віртуального навчального середовища та створити практичні засоби електронного навчання: навчальні моделі об'єктів і процесів, електронні навчальні книги, аудіо- та відеоресурси, ігрові об'єкти та їх системи на основі ефективного використання мережевих технологій навчання.

- Розробка та вдосконалення ефективного інструментарію для роботи у віртуальному навчальному середовищі. Створення та розвиток системи спеціальних колекцій мультимедійних об'єктів із можливістю їх редагування

дозволить інтегрувати готовий електронний ресурс в масову практику дистанційного навчання.

- Розробка теорії, методики та технології організації навчальної діяльності у віртуальному середовищі (формування мотивації, розвиток уявлення, мислення, пам'яті, мовлення, формування компетентностей у різних видах діяльності).

- Навчально-методичне забезпечення діяльності пошукувачів вищої освіти чи слухачів підвищення кваліфікації у віртуальному середовищі навчання: електронні навчальні видання, електронні посібники різних форм.

- Оновлення форм організації навчальних занять: використання різних форм і методів проведення занять у віртуальному середовищі [3].

Актуальним є питання практичної підготовки студентів при дистанційній формі навчання. Фахівці з педагогіки Чернігівського університету ім. Т. Г. Шевченка пропонують чітко розділяти, які практичні роботи студенти мають виконувати традиційно, а які – дистанційно. Критерієм розділення повинна бути виважена користь для студента. Для дистанційного виконання практичних робіт необхідно створювати віртуальні лабораторії, кабінети чи стенди. Дистанційне виконання лабораторних і практичних робіт в більшій мірі, ніж традиційне спонукає до абстрактного мислення та з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між явищами, що вивчаються [4].

Висновки. Таким чином, при дослідженні сучасного змісту дидактики найбільш актуальними були і лишаються проблеми розвитку змісту, методів та організаційних форм навчання в різних інформаційних середовищах.

Список використаних джерел.

1. Малафійк І. В. Дидактика. Навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. Київ: Кондор, 2017. 397 с.

2. Алексеева С. Дидактика в умовах інформатизації освіти. Академічні студії. Серія «Педагогіка». Луцьк: Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради. 2021. № 4, Ч. 1. С. 25–30. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730414>. doi: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.21.4>.

3. Шелестова Л. В. Дидактичні проблеми дистанційного навчання./XXVIII Міжнародна науково-практична конференція: «Trends in science and practice of today», 01–04 червня 2021р., Анкара, Туреччина. 2021. С. 305–308.

4. Дистанційне навчання: дидактика, методика, організація. Монографія; за науковою редакцією проф. В. Г. Гетти. Чернігів. 2017. 286 с.